

99/32

Hospodaření státního podniku s majetkem státu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1999 pod číslem 99/32. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu, k němuž vykonává právo hospodaření státní podnik Česká pošta. Kontrolováno bylo období od roku 1997 až do doby kontroly (v případě věcných souvislostí i roky předchozí).

Kontrolu provedly v době od září 1999 do února 2000 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru průmyslu, dopravy a energetiky a oblastních odborů v Brně, Českých Budějovicích, Pardubicích, Plzni a Ústí nad Labem.

Kontrolovanými osobami byly:

A. Ministerstvo dopravy a spojů (dále jen „MDS“);

B. Česká pošta, státní podnik (dále jen „ČP“), v níž bylo kontrolováno

1. generální ředitelství (dále jen „GŘ“);
2. odštěpné závody (dále jen „závody“)
  - Dodavatelské a obchodní služby,
  - Jižní Čechy,
  - Jižní Morava,
  - Praha (nyní Střední Čechy),
  - Severní Čechy,
  - Východní Čechy,
  - Západní Čechy.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly MDS, GŘ a závody Jižní Čechy, Střední Čechy, Východní Čechy a Západní Čechy, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách. Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podaná závody Jižní Čechy, Východní Čechy a Západní Čechy byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém IX. zasedání, konaném dne 2. května 2000,

schválilo usnesením č. 8/IX/2000 kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

ČP vznikla dne 1. 1. 1993 na základě rozhodnutí ministra hospodářství ČR č. 379 ze dne 16. 12. 1992 rozdělením státního podniku Správa pošt a telekomunikací Praha (dále jen „SPT“) na ČP a státní podnik SPT Telecom. Zakládací listina ČP byla přílohou rozhodnutí. Zakladatelská funkce přešla ke dni 1. 11. 1996 delimitací z Ministerstva hospodářství na MDS.

MDS po nabytí účinnosti zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, vydalo dne 18. 12. 1997 novou zakládací

listinu. Základními činnostmi jsou výkon poštovního provozu, výstavba, provoz a rozvoj poštovní sítě, vývoj, dovoz a vývoz technických a provozních prostředků pošty, vydávání odborné literatury, archivace poštovních cenin a tiskopisů, agenda poštovních razítek, činnost Poštovního muzea podle zásad a norem zakladatele, obstaravatelská a obchodní činnost. Podle zakládací listiny byla výše kmenového jmění ČP 3,9 mld. Kč a hodnota majetku, ke kterému měla ČP právo hospodaření, 11,9 mld. Kč. Hodnota hmotného investičního majetku ČP činila cca 6,0 mld. Kč, z toho budov, hal a staveb cca 4,3 mld. Kč a pozemků 0,7 mld. Kč.

Významnou položkou aktiv ČP je i finanční majetek v hodnotě cca 7,4 mld. Kč. ČP dosahovala kladných hospodářských výsledků. Její roční náklady byly cca 12,5 mld. Kč (z toho osobní náklady cca 7,5 mld. Kč a náklady na služby cca 2,5 mld. Kč) a výnosy cca 13,0 mld. Kč. ČP nejsou poskytovány dotace ze státního rozpočtu.

Na hospodaření ČP se významně podílejí i finanční prostředky svěřené zákazníky k poštovní přepravě. Jejich obrát např. v roce 1999 činil cca 639 mld. Kč. ČP tyto prostředky (v objemu cca 488 mld. Kč) průběžně zhodnocovala formou úložek na krátkodobé termínované vklady.

Na hospodaření ČP má vliv i smluvní vztah uzavřený s Poštovní spořitelnou, a. s.

II. Nedostatky v hospodaření s majetkem státu**1. Vymezení majetku a správnost jeho evidence**

a) Na základě ustanovení § 13 odst. 2 písm. d) zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, vymezil zakladatel (bývalé Ministerstvo hospodářství ČR) v zakládací listině ze dne 16. 12. 1992 majetek ČP tak, že na ni přešly nemovitosti, věci movité, finanční prostředky a majetková práva a závazky podle delimitačního protokolu ze dne 17. 12. 1992 (kontrola byl předložen delimitační protokol ze dne 16. 12. 1992). V něm však je uveden pouze odkaz na deset delimitačních protokolů vyjmenovaných závodů, blíže nespecifikovanou část privatizačního projektu SPT a rozhodnutí ředitele SPT č. 44 ze dne 27. 12. 1991.

- Delimitační protokoly závodů jsou z let 1991 a 1992 a nebyly schváleny ke dni 1. 1. 1993 vzniklými státními podniky ČP a SPT Telecom. Majetek vymezují jen v globálním finančním vyjádření, bez úplné identifikace. Vztahují se k vnitropodnikovému dělení SPT na subjekty pošt a telekomunikací, ke kterému došlo ke konci roku 1991.

Např. v působnosti bývalého Jihomoravského ředitelství spojů vznikly z „okresních správ spojů“ ke dni 1. 10. 1991 „okresní správy pošt“ a „okresní správy telekomunikací“. Následně se ředitelství ke dni 1. 12.

1991 rozdělilo na „oblastní správu pošt“ a „oblastní správu telekomunikací“. K jednotlivým vnitropodnikovým dělením byly vypracovány delimitační protokoly. Z delimitačního protokolu ke dni 1. 12. 1991 nelze jednoznačně určit, zda navazuje na předchozí delimitační protokoly ke dni 1. 10. 1991. Obdobný stav byl i u dalších kontrolovaných závodů.

- V privatizačním projektu SPT z roku 1992 je uvedeno, že výše majetku ČP bude určena ke dni vzniku samostatných právních subjektů pro činnosti pošty a telekomunikací.
- Rozhodnutím ředitele SPT č. 44 byly zřízeny v rámci SPT divize Česká pošta a divize České telekomunikace. Rozdělení majetku na divize nebylo stanoveno.

b) Jako určený majetek ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 77/1997 Sb. stanovilo MDS v zakládací listině ČP budovy a pozemky sběrných a přepravních uzlů a budovy sloužící k poskytování poštovních služeb pro veřejnost s nejméně 50 provozními zaměstnanci. Specifikaci uvedlo v příloze, kde zapsalo 96 objektů s pozemky. Nerozlišilo však, které jsou sběrnými a přepravními uzly (do určeného majetku spadají včetně pozemku) a které jsou budovou sloužící k poskytování poštovních služeb (do určeného majetku spadají bez pozemku). Kromě toho v době kontroly jako určený majetek:

- nebylo zapsáno devět objektů splňujících stanovená kritéria,
- zapsané čtyři objekty nesplňovaly stanovená kritéria, z nich navíc dva nepatřily ČP (ta v nich byla v nájmu),
- bylo zapsáno sedm objektů s nepřesnou identifikací.

c) V účetní evidenci hmotného investičního majetku vedené ČP, především pozemků a budov, byly zjištěny následující nesrovnalosti:

- GŘ účtovalo o delimitovaném podílu zotavovny, jejíž hodnota byla stanovena dne 29. 1. 1993 na 12 458 tis. Kč, až 10. 8. 1994 a ve výši jen 10 849 tis. Kč. Rozdíl představovaly nezaúčtované majetkové podíly, zejména na vybavení zotavovny.
- Čtyři závody neúčtovaly o 61 pozemcích v celkové výměře 29 452 m², ke kterým měly v katastru nemovitostí zapsáno právo hospodaření. Dále tři z nich účtovaly o 29 pozemcích v hodnotě 3 318 tis. Kč, ke kterým neměly v katastru nemovitostí zapsáno právo hospodaření.
- Jeden závod neúčtoval o skladových halách v pořizovací ceně 4 108 tis. Kč, ke kterým má od roku 1984 právo hospodaření.
- Jeden závod účtoval o neexistující v roce 1997 zbořené budově, neúčtoval o rekreační chatě a o novém elektronickém zabezpečovacím systému jedné pošty v pořizovací ceně 38 tis. Kč a nevedl předepsanou účetní evidenci najatého majetku v celkové zjistitelné hodnotě cca 2 600 tis. Kč.

d) Organizační součástí GŘ je Poštovní muzeum, jehož činnost se má podle zakládací listiny vydané MDS řídit zásadami a vnitřními normami. MDS však žádná

pravidla upravující činnost Poštovního muzea nevydalo.

Poštovní muzeum vede různé evidence sbírek, expozic a depozitářů, podle kterých však nelze přesně a úplně identifikovat všechny exponáty, zejména předměty ve sbírkách historických a části sbírek filatelie. Zavádění počítačové evidence ukázalo, že 1 202 předmětů z 9 391 zapsaných nebylo možno přesně identifikovat podle chronologicky vedených přírůstkových knih. O sbírkách uložených v Poštovním muzeu ČP neúčtuje.

2. Pořizování hmotného investičního majetku

a) Jeden závod uzavřel dne 28. 8. 1996 smlouvu o dílo na stavbu budovy pošty, aniž by byly dořešeny vlastnické vztahy k danému objektu. Smlouva o převodu vlastnictví byla uzavřena až dne 5. 11. 1998, přitom závod poskytl zhotoviteli v průběhu výstavby zálohu ve výši 47 507 tis. Kč.

b) Jeden závod uzavřel v období let 1994 - 1999 bez výběrového řízení 12 smluv v celkové ceně 44 867 tis. Kč na přípravné, projektové a inženýrské činnosti na rekonstrukci budovy pošty. Dodavatel poskytl v roce 1997 u tří z těchto zakázek v ceně 3 750 tis. Kč zálohy v rozmezí 37 až 73 % z ceny, celkem 1 650 tis. Kč. Se stejným dodavatelem uzavřel od 3. 11. 1995 do 9. 11. 1998 na obdobné činnosti dalších 11 smluv v celkové ceně 11 706 tis. Kč. U čtyř zakázek z těchto případů v ceně 1 687 tis. Kč poskytl v letech 1997 až 1998 zálohy v rozmezí 50 až 56 % z ceny, celkem 920 tis. Kč.

Vysoké a opakované zálohy, bez vyúčtování předěšlých, poskytoval stejný závod v letech 1996 až 1999 také zhotoviteli stavby. Celková výše záloh činila 529 960 tis. Kč, tj. 81 % z ceny stavby.

c) Jeden závod dokončil v květnu 1999 stavbu sběrného přepravního uzlu s celkovými náklady 444 975 tis. Kč. Skutečné náklady na stavební část 267 043 tis. Kč byly o 90 321 tis. Kč vyšší než předpokládané.

Závod zadal obchodní společnosti dodatkem č. 1 ke smlouvě o dílo ze dne 29. 9. 1995 a mandátní smlouvou (s činností mandátáře přitom nebylo v rozpočtu stavby počítáno) ze dne 24. 6. 1996 činnosti, které se částečně překrývaly (např. výběr dodavatelů). Na základě těchto smluv bylo uhrazeno celkem 19 670 tis. Kč (výši zdvojených plateb nebylo možno přesně vyčíslit).

Obchodní společnost vybrala ze sedmi uchazečů dodavatele stavby s nabídkovou cenou 165 752 tis. Kč, kterého závod dne 18. 7. 1996 odsouhlasil. Výběr dodavatelů dalších zakázek při výstavbě sběrného uzlu (z nich čtyři v ceně 11 011 tis. Kč byly zadány dodavateli patřícímu vlastníků obchodní společnosti provádějící výběr) již závod neposuzoval.

Závod poskytl zhotoviteli ocelových konstrukcí a střeš v letech 1996 a 1997 zálohy v celkové výši 22 191 tis. Kč, tj. 84 % z předpokládané ceny díla. Práce byly zahájeny dne 8. 9. 1997 a závod z důvodů neplnění

závazků zhotovitelem od smlouvy odstoupil již dne 15. 12. 1997. Cena díla převzatého závodem do doby vypovězení smlouvy byla 18 430 tis. Kč. Zhotovitel vyúčtoval zálohy až dne 11. 9. 1998, ale nevrátil 1 890 tis. Kč a nesplnil soudem vydaný platební rozkaz. Poskytnutí vysokých záloh bylo zjištěno ještě u dalších dvou dodavatelů prací.

V době kontroly nebyly ještě uvedeny do provozu z důvodu nekompletnosti a nevyškolení obsluhy tenzometrické váhy v celkové pořizovací ceně 420 tis. Kč, které byly součástí technologické části stavby.

ČP nevyčíslila předpokládaný finanční efekt stavby sběrného přepravního uzlu a nestanovila, které poštovní kursy, vlakové pošty a stacionární přepravní provozovny se po dokončení stavby zruší. Nebylo tak možné ověřit, zda stavbou bylo dosaženo plánovaných přínosů.

Pořízením sběrného přepravního uzlu a dalšího administrativního objektu za 22 000 tis. Kč bylo v roce 1999 uvolněno pracoviště pošty v téže lokalitě v účetní hodnotě 642 tis. Kč, balíková dodejna pořízená v roce 1995 nákladem 9 566 tis. Kč a části budovy další pošty v účetní hodnotě 985 tis. Kč. Uvolněné objekty zůstaly nevyužity. Např. náklady spojené s nevyužitým uvolněným pracovištěm pošty činily za období 2. pololetí roku 1999 celkem 399 tis. Kč.

3. Pořizování majetku formou leasingu

a) GŘ nepostupovalo v letech 1997 a 1998 při výběru dodavatele leasingu automobilů a dalšího majetku podle předem stanovených závazných pravidel zaručujících výběr nejvhodnějšího uchazeče. Vybranému dodavateli poskytlo ještě před vyhlášením termínů na zaslání nabídek v roce 1998 záruky za vydané směnky.

GŘ posuzovalo v období od 3. 3. 1997 do 11. 4. 1997 sedm nabídek pro leasing automobilů v celkové ceně 100 000 tis. Kč a vyhodnotilo nejvhodnějšího uchazeče. Následně však vedlo další nedostatečně doložená jednání s přihlášenými uchazeči. Na jejich základě došlo ke zlepšení nabídky jiného uchazeče a ten byl dne 16. 4. 1997 vybrán jako vítězný. Šlo o obchodní společnost, která již dříve zajišťovala pro ČP leasing vozidel a které následně ČP poskytovala záruky za vydané směnky.

GŘ stanovilo termín pro zaslání nabídek na leasing dalších automobilů a výpočetní techniky v celkové ceně 429 000 tis. Kč do 8. 12. 1998. Podle jednotlivých komodit byly vybrány tři nabídky. Vybraný uchazeč z předchozího výběru v roce 1997 neuspěl. Zaslal však po termínu 15. 12. 1998 upravenou nabídku, která již byla výhodnější ve všech komoditách. GŘ informovalo dopisem ze dne 28. 12. 1998 všechny uchazeče o dosavadních nabídkách a stanovilo nový termín pro zaslání upravených nabídek jen do 4. 1. 1999. Na základě nového výběru provedeného dne 7. 1. 1999 byly vybrány dvě nabídky jako srovnatelné a nejvýhodnější. Z nich pak byla vybrána obchodní společnost (stejná jako v případě výběrového řízení provedeného v roce 1997), která zaslala po původním termínu upravenou nabídku. Rámcová smlouva

o finančním leasingu s ní byla uzavřena dne 18. 1. 1999 a celkový rozsah zakázky zvýšen na 448 000 tis. Kč.

GŘ uzavřelo s vybranou obchodní společností z výše uvedených výběrových řízení dne 6. 8. 1998 smlouvu o zajištění závazku, podle které zaručilo splacení šesti směnek po 2 500 tis. DEM, se splatností od 30. 1. 1999 do 30. 7. 2001. Podle smlouvy má ČP v případě plnění právo započíst částku plnění proti leasingovým splátkám a leasingová společnost povinnost převést předměty leasingu do vlastnictví ČP. Smlouva není dostatečnou zárukou pro případ likvidace nebo prohlášení konkurzu na obchodní společnost, zejména pokud bude předmět leasingu z větší části splacen.

Dále této obchodní společnosti GŘ zaručilo proplacení šesti směnek po 2 000 tis. CHF vydaných dne 31. 3. 1999, se splatností od 30. 9. 1999 do 31. 3. 2002. Práva ČP při plnění z titulu záruky nebyla v tomto případě smluvně upravena. Případnou platbu z titulu ručení těchto směnek má ČP krytou směnkami jedné obchodní společnosti. Směnky obchodní společnosti nejsou již nikým zaručeny.

Celkový rozsah uvedených záruk činí 544 137 tis. Kč (podle kurzu České národní banky k 11. 1. 2000).

b) Jeden závod nerespektoval rámcovou smlouvu o zajištění finančního leasingu pro automobily, výpočetní techniku a pobočkové telefonní ústředny, uzavřenou pro rok 1998 GŘ s vybranou leasingovou společností. Bez výběrového řízení si najal od jiného pronajímatele na dobu určitou od 1. 9. 1998 do 31. 8. 1999 za 740 tis. Kč pobočkovou telefonní ústřednu pro objekt pošty. V době kontroly byla smlouva dodatkem (zpětně s účinností od 1. 9. 1999) změněna na dobu neurčitou. K 31. 1. 2000 zaplatil závod za ústřednu již částku 798 tis. Kč a za každý další měsíc zaplatí 10 tis. Kč. U obdobných dvou telefonních ústřednách najatých od pronajímatele vybraného GŘ činí přitom celkové nájemné 634 tis. Kč, resp. 784 tis. Kč a navíc po ukončení tříletého leasingu budou ústředny za 1 tis. Kč odprodány závodu.

4. Nákup majetku a služeb

a) Dodavatelé nebyli v řadě případů vybírání z více zájemců a podle předem stanovených závazných pravidel:

- Závod, který zajišťuje materiál pro všechny závody ČP, provedl v letech 1997 až 1999 nákupy od 707 dodavatelů v celkovém objemu 1 316 678 tis. Kč. Výběrová řízení však uskutečnil jen na dodávky v objemu 328 791 tis. Kč.

Na dodávky dvou druhů tiskopisů SIPO si vyžádal cenové nabídky v březnu 1998. Na základě jejich vyhodnocení uzavřel s dosavadním dodavatelem dne 15. 8. 1998 novou smlouvu, v níž dohodl snížení kusových cen o cca 35 % proti cenám podle původní smlouvy ze dne 20. 3. 1997.

- Jeden závod zadal v letech 1997 až 1999 bez výběrových řízení 26 zakázek na stavební a rekonstrukční

práce (cena zakázek se pohybovala od cca 200 tis. Kč do cca 240 000 tis. Kč). Z tohoto počtu zadal 18 zakázek jednomu dodavateli, jehož podíl na zadávaných zakázkách se v jednotlivých letech pohyboval kolem 95 %.

- Jeden závod zadal v letech 1997 a 1998 bez výběrových řízení zakázku na rekonstrukce interiérů 73 pošt dvěma dodavatelům na stavební a elektromontážní práce sedmi dodavatelům. V roce 1999 provedl poštávkové řízení na dodávky interiérů na 85 poštách u tří zájemců. Způsob hodnocení nabídek nebyl předem stanoven. Vybrán byl dosavadní dodavatel, který nábytek nevyrábí a interiéry vybavuje z nakoupených komponentů.

Stejný závod vybral dne 10. 3. 1997 bez výběrového řízení dodavatele výstavby, oprav a údržby elektrických zabezpečovacích systémů v celkovém objemu zakázek 3 816 tis. Kč. Dodavatel ani jím pověřená dceřiná společnost neměli pro příslušné činnosti živnostenské oprávnění a neprováděli v roce 1997 práce, ke kterým se smluvně zavázali. V letech 1998 a 1999 byly zakázky zadávány jinému dodavateli (vybráný dodavatel jej vlastnil z 28 %), který získal příslušné živnostenské oprávnění až 9. 2. 1998. Závod s ním přesto uzavřel smlouvu na dodávku jedné zakázky již 15. 1. 1998.

b) Dodavatelům zakázek byly poskytovány vysoké zálohy:

- GR poskytl dodavateli zakázky zadané v období květen až září 1997, týkající se analýzy a návrhů implementace softwaru, zálohy ve výši 2 158 tis. Kč, tj. 35 % z celkové smluvní ceny.
- Jeden závod poskytl 4. 8. 1998 dodavateli výstavních katalogů zálohu ve výši 497 tis. Kč. Ve smlouvě uzavřené až dne 21. 8. 1998 dohodl, že cena bude určena dodatečně dohodou na základě skutečných materiálových nákladů zhotovitele. Celková cena dodávky činila 678 tis. Kč, a poskytnutá záloha tak představovala 73 % z ceny.
- Dva závody poskytl v roce 1998 dvěma dodavatelům pěti zakázek na elektrickou zabezpečovací signalizaci zálohy ve výši 730 tis. Kč, tj. 53 % z celkové ceny
- Jeden závod poskytl v listopadu a prosinci 1998 dodavateli prací na objektu pošty zálohy 5 000 tis. Kč odpovídající celkové ceně díla. Dodavatel do 31. 12. 1998 jen oplotil staveniště, vybetonoval základy stavby a zahájil práce na kanalizaci. Zálohy byly vyúčtovány až 14. 9. 1999. Obdobně poskytl v letech 1997 a 1998 v dalších třech případech dodavatelům zálohy celkem 1 735 tis. Kč, tj. v rozsahu 50 až 100 % z ceny díla.

c) V několika smlouvách, příp. objednávkách nebyly dohodnuty cenové podmínky, které by přesně vymezovaly cenu ve vazbě na předmět dodávky:

- GR v objednávkách z května až září 1997 na provedení analýzy a návrhů implementace softwaru nejasně dohodlo úhradu cestovného. Ze tří objednávek vy-

plyvá, že ceny za služby byly stanoveny v pevných částkách. Součástí první objednávky byla kalkulace ceny, ze které vyplynulo, že neobsahuje cestovné. Z dalších objednávek nebylo možno zjistit, zda je cestovné v ceně zahrnuto či ne, přesto je GR uhradilo ve výši cca 86 tis. Kč.

Dále GR dodatkem č. 2 k dílčí smlouvě ze dne 10. 9. 1998 zadalo zpracování cílového konceptu pro implementaci dvou modulů pro zavádění druhé etapy softwaru SAP R/3 v ceně 5 505 tis. Kč. V průběhu zpracování konceptu odsouhlasilo ukončení prací a dohodlo provedení analýzy logistických procesů s využitím již zjištěných skutečností. Cena změněna nebyla. Zpracování cílového konceptu pak bylo předmětem dodatku č. 4 k dílčí smlouvě.

- Jeden závod uzavřel dne 3. 4. 1997 smlouvu na dodávku stejnokrojových součástí pro zaměstnance ČP. Podle smlouvy měly být ceny stanoveny v příloze. Ta však nebyla předložena. Dodavatel byl pouze zprostředkovatel a nebyl vybrán na základě výběrového řízení. V letech 1997 až 1999 dodal stejnokrojové součásti v hodnotě 99 150 tis. Kč.

Stejný závod uzavřel dne 7. 1. 1997 rámcovou kupní smlouvu na obálky pro zasilání cenných zásilek. Cena nebyla stanovena s tím, že bude uvedena dodavatelem na kopii uplatněných objednávek. V letech 1997 až 1999 takto odebral obálky v hodnotě 33 009 tis. Kč. Obdobně postupoval i v případě dodávek od dalšího dodavatele, od kterého v letech 1997 a 1998 odebral speciální obálky v hodnotě 9 272 tis. Kč.

- Jeden závod objednal v březnu až květnu 1998 opravy objektů tří pošt v celkové hodnotě 1 008 tis. Kč. V objednávkách byla stanovena pouze maximální cena (specifikace objednaných prací stanovena nebyla).

5. Prodej a likvidace majetku

a) MDS svěřilo dne 27. 5. 1998 pravomoc k převodům majetku v hodnotě do 2 mil. Kč generálnímu řediteli ČP. Následně 31. 8. 1998 upřesnilo, že jde o nakládání s majetkem státu mimo „běžné hospodaření“ a o účetní zůstatkové ceny převáděného majetku. Generálnímu řediteli ČP tak byla svěřena pravomoc rozhodovat o zcizování majetku s účetní zůstatkovou cenou sice do 2 mil. Kč, ale neomezeně vysokou tržní či odhadní cenou, což je zvlášť významné v případě nemovitostí. Generální ředitel dále delegoval pravomoc k převodům majetku v hodnotě do 1 mil. Kč na ředitele závodů.

b) Jeden závod prodal dne 22. 3. 1999 dosavadnímu nájemci objekt bývalé pošty s pozemkem za cenu 999 tis. Kč. Nájemní vztah byl dnem prodeje ukončen. Cena byla dohodnuta ve výši odhadu provedeného soudním znalcem na základě informace závodu, že jde o pronajaté prostory. Později stejný znalec ocenil prodanou nemovitost jako nepronajatou a stanovil její cenu na 2 293 tis. Kč, tj. o 1 294 tis. Kč vyšší.

c) Dva závody prodaly v letech 1998 až 1999 celkem 48 vozidel za cenu 376 tis. Kč, která byla o 317 tis. Kč nižší, než stanovily znalecké posudky, které mj. zohledňovaly i prodejnost a závady na vozidlech.

Jeden z nich prodal dalších devět automobilů bez stanovení ceny znalcem za ceny od 1 000 Kč do 4 500 Kč (celkem za 28 tis. Kč) a dva automobily za celkem 40 tis. Kč, na jejichž opravy provedené před vyřazením vynaložil 47 tis. Kč.

Druhý z nich prodal jednomu kupujícímu dalších 14 vozidel bez stanovení ceny znalcem za 10 % jejich pořizovací ceny, celkem za 107 tis. Kč. Přitom cena podle znaleckých posudků vypracovaných v letech 1998 až 1999 na prodej obdobných vozidel činila 14 až 23 % pořizovací hodnoty.

d) Jeden závod neprokázal věrohodně vyřazení 17 vozidel v roce 1998. Likvidace (šrotace) 11 z nich byla doložena nevěrohodnými kopiemi vážních lístků bez data, vždy na celkovou hmotnost 3 500 kg. Z těchto vozidel mělo být původně sedm prodáno. V šesti zbývajících případech neodpovídalo při prodeji číslo podvozku nebo motoru vozidel v kupní smlouvě údajům ze zápisu o vyřazení.

Tento závod získal v průběhu let 1997 až 1999 z 69 vyřazených strojů a zařízení náhradní díly, které neevidoval jako zásoby. Například do skladu zásob nezaevidoval demontované elektrické signalizační a zabezpečovací zařízení z budovy jedné pošty v zůstatkové ceně 68 tis. Kč vyřazené dne 21. 8. 1997, na náhradní díly rozebraný akumulátorový vozík z jiné pošty vyřazený dne 17. 6. 1997.

6. Majetkové účasti ČP

a) Na ČP byl při jejím vzniku převeden majetkový podíl v Poštovní bance, a. s. GR zaúčtovalo ke dni 1. 1. 1993 počáteční stav tohoto podílu ve výši 68 000 tis. Kč (podíl, který vlastnila SPT) na základě dopisu náměstka ministra pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR. Dopis však neměl náležitosti účetního dokladu a převod majetku v něm byl pouze předpokládán. Podle Zatímního listu č. 1/93 ze dne 4. 1. 1993 v celkové hodnotě 131 000 tis. Kč získala ČP kapitálový podíl 69 300 tis. Kč, tj. o 1 300 tis. Kč vyšší. Převod dalšího podílu v hodnotě 1 300 tis. Kč potvrzuje i „Vypořádání majetku mezinárodní odúčtovny spojů“ ze dne 5. 11. 1993, podle kterého byl podíl již dříve předán (šlo o podíl spravovaný Mezinárodní odúčtovnou spojů).

V průběhu roku 1993 byl podíl ČP v Poštovní bance dále zvyšován. Podle dostupných účetních dokladů měl podíl v Poštovní bance k 31. 12. 1993 činit 107 805 tis. Kč. Vykázaný účetní stav však byl o 1 769 tis. Kč nižší. Nebylo tak účtováno o dalších 469 tis. Kč. Proti Zatímnímu listu byl účetní stav nižší o 24 964 tis. Kč. Po zrušení Poštovní banky sloučením s Investiční bankou, a. s., k 31. 12. 1993 získala ČP akcie Investiční a Poštovní banky, a. s. (dále jen „IPB“), v hodnotě 100 200 tis. Kč.

ČP vložila do základního jmění IPB na základě usnesení vlády ze dne 7. 12. 1994 č. 699, o udělení výjimky podle § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, dalších 178 177 tis. Kč (152 800 ks akcií IPB v nominální hodnotě 1000 Kč/ks zvýšené

o 16,608 %). ČP tak vlastnila akcie v nominální hodnotě 253 000 tis. Kč (2 530 000 ks akcií po změně nominální hodnoty na 100 Kč/ks).

Podle zmíněného usnesení vlády č. 699 měla ČP provést nákup akcií z vlastních zdrojů. Bývalé Ministerstvo hospodářství ČR toto nezabezpečilo. GR použilo k nákupu svěřené finanční prostředky (prostředky zákazníků určené k poštovní přepravě). ČP v letech 1995 až 1997 vrátila na účet svěřených prostředků 47 387 tis. Kč, které získala od IPB na dividendách. Z nákupu akcií tak ČP zůstává dluh na svěřených prostředcích 130 790 tis. Kč.

V příloze k usnesení vlády ze dne 23. 7. 1997 č. 468, o rozhodnutí o privatizaci akcií akciové společnosti Investiční a poštovní banka, a. s., vydala vláda (podle § 10 odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů) „Rozhodnutí o privatizaci 36,29 % akcií akciové společnosti Investiční a poštovní banka metodou přímého prodeje akcií předem určenému nabyvateli“, kterým stanovila, že budou privatizovány i akcie IPB držené ČP.

Vynětí akcií z majetku ČP měl podle tohoto usnesení vlády zajistit ministr dopravy a spojů. MDS požádal dne 21. 8. 1997 generálního ředitele ČP, aby vydal plnou moc k převodu akcií IPB z majetkového účtu ČP vedeného u Střediska cenných papírů na majetkový účet Fondu národního majetku. Středisko cenných papírů převedlo akcie IPB z účtu ČP 27. 2. 1998. MDS akcie z majetku ČP nevyňalo a nevyřešilo ČP ztrátu z převodu akcií. ČP tak vede v účetnictví hodnotu převedených akcií jako pohledávku za státem ve výši 284 213 tis. Kč.

b) ČP dne 2. 4. 1998 zakoupila dalších 233 630 ks akcií IPB, za které vydala 39 717 tis. Kč. Na nákup akcií použila svěřené prostředky, které vrátila na jejich účet až v závěru kontroly. Důvodem nákupu mělo být zachování vlivu v IPB a působení v jejích orgánech. Počet akcií držených ČP však nepostačuje k významnějšímu ovlivňování IPB.

ČP zhodnocuje disponibilní svěřené prostředky ukládáním na krátkodobé termínované vklady. Naproti tomu dochází zpravidla ve třetích dekádách měsíců k záporným zůstatkům na bankovních účtech svěřených prostředků a ČP musí platit bankám úroky. Částka vynaložená za nákup akcií IPB nemohla být ukládána na termínované vklady a chyběla na účtech v době jejich záporných zůstatků. To představovalo např. v náhodně vybraném měsíci říjen 1998 finanční náklady 93 tis. Kč a ušlé výnosy 258 tis. Kč.

c) ČP v červnu 1995 koupila 40 000 ks podílových listů jednoho otevřeného podílového fondu v nominální hodnotě 1 000 Kč, za něž vydala 40 400 tis. Kč. Prodej podílových listů proběhl v období od 2. 8. 1996 do 1. 12. 1998 se ztrátou 5 006 tis. Kč (po započtení 3 275 tis. Kč vyplacených dividend, bez započtení vlivu inflace a nákladů na nákup, správu a prodej podílových listů).

V srpnu 1999 zakoupila za 139 882 tis. Kč podílové listy ve třech různých investičních fondech. Podíly prodala v prosinci 1999 se ztrátou 24 tis. Kč.

7. Pronájem majetku

- a) GR koupilo a následně pronajalo svým zaměstnancům v září 1999 dva byty v Praze. Měsíční nájemné za byty dohodlo na 940 Kč a 1 500 Kč (srovnatelné měsíční nájemné za stejné byty pořízené s účastí veřejných prostředků by bylo 2 861 Kč a 4 800 Kč). Takto dohodnuté nájemné nestačilo ani na krytí odpisů a budoucích nákladů na opravy společných prostor (v průběhu kontroly GR zvýšilo měsíční nájemné u bytů na 3 003 Kč, resp. 4 800 Kč).
- b) Jeden závod pronajal 13. 5. 1997 rekreační objekt. Nájemci současně bezplatně pronajal vybavení objektu v hodnotě 225 tis. Kč. Nájemní smlouvu uzavřel na dobu určitou od 15. 5. 1997 do 31. 10. 1997. Nájemce však nemovitost užíval bez právního důvodu až do 31. 12. 1997. Jiný závod pronajal nebytové prostory na dobu určitou do 31. 8. 1996. Nájemce však pronajaté prostory užíval bez právního důvodu ještě v době kontroly.
- c) Jeden závod pronajal dne 2. 1. 1997 výměňkovou stanicí nájemci, který neměl požadovanou autorizaci ve smyslu zákona č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci. To získal až od 10. 6. 1997. Nájemce se také zavázal provádět technická zhodnocení výměňkové stanice, ale do doby kontroly žádná neprovedl.
- d) Jeden závod pronajal dodavateli interiérů pošt nebytové prostory o výměře 159,5 m² pro obchodní činnost za roční nájemné 400 Kč za m² komerční plochy a 200 Kč za m² ostatních ploch. Doporučené roční nájemné za m² pronajatých ploch v této lokalitě je pro provozování služeb 700 Kč, prodejny potravin 900 Kč a ostatní prodejny 1 300 Kč. Dále závod souhlasil se zápočtem nákladů nájemce na úpravy pronajatých prostor proti nájemnému, ačkoliv jde o úpravy, které ke své činnosti nepotřebuje. V letech 1998 a 1999 tak bylo kompenzováno nájemné provedenými úpravami v celkové částce 79 tis. Kč. Závod také nevyúčtoval nájemci služby (vodné, stočné, spotřeba elektrické energie a další) poskytnuté v roce 1998 v souvislosti s pronájemem nebytových prostor.

8. Další zjištění

Jeden závod získal v rámci delimitace majetku ke dni 1. 1. 1993 barokní lovecký zámek s objektem hájenky a pozemky o celkové výměře 17 589 m². Před delimitací byla v roce 1991 provedena rekonstrukce zámečku s náklady 4 050 tis. Kč. Závod v roce 1994 zámek zbouřil z důvodu rozšíření dřevomorky. Současně nechal za 2 232 tis. Kč zpracovat projekt na vybudování školicího střediska v rámci rekonstrukce, kterou však pro vysoké náklady neprovedl. Závod nabízí areál k prodeji za nízkou cenu 2 700 tis. Kč, která je důsledkem nezajištění ostražky a údržby zbylého objektu, který byl postupně zdevastován.

III. Vyhodnocení

Kontrolní akcí byl prověřován výkon zakladatelských práv a povinností zakladatelů ČP (bývalého Ministerstva hospodářství a od 1. 11. 1996 MDS) a nakládání s majetkem státu svěřeným ČP k podnikatelské činnosti.

1. Zakladatelé při výkonu zakladatelských práv a povinností vůči ČP nepostupovali tak, aby minimalizovali riziko při hospodaření s majetkem státu:

- bývalé Ministerstvo hospodářství nezajistilo průkazné vymezení majetku, včetně majetkových podílů, které měly být delimitovány na ČP při jejím vzniku;
- MDS nepřesně vymezilo určený majetek po nabytí účinnosti zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku;
- MDS umožnilo generálnímu řediteli ČP rozhodovat o převodech majetku státu nespádajících do běžného hospodaření v zůstatkových cenách do 2 mil. Kč, ale s neomezenými tržními cenami;
- MDS nedořešilo dopad odnětí částí majetku (akcií IPB privatizovaných na základě rozhodnutí vlády) do obchodního jmění ČP, a ta tak účtuje o částce 284 213 tis. Kč jako o pohledávce za státem;
- MDS nevydalo v souladu se zakládací listinou zásady a normy pro činnost Poštovního muzea.

2. Nedostatky zjištěné kontrolou u ČP při nakládání s majetkem státu jsou podnětem pro využití rezerv, vyplývajících především z nenáročných přístupů zaměstnanců ČP vůči obchodním partnerům. Jde především o:

- nedostatky v organizaci a koncepci pořizování majetku investiční výstavbou, zjištěné u jedné ze tří objemově významných kontrolovaných stavebních investičních akcí;
- nejednoznačné vymezení ceny, příp. cenových podmínek ve vazbě na předmět dodávky;
- nevýhodné pronájmy a prodeje majetku, včetně majetkových podílů;
- ručení za vydané směnky dodavateli objemem významné zakázky v celkovém rozsahu 544 137 tis. Kč.

ČP při výběru obchodních partnerů nevyužívala nástrojů hospodářské soutěže. Zakázky obvykle získával omezený okruh stálých dodavatelů. Většinou nevyužívala možnosti zvolit postupy pro výběrová řízení daných platnými právními předpisy, které pro ni nejsou dosud závazné. Zvolené postupy neumožnily v řadě případů posoudit vhodnost výběru.

Vzhledem k celkovému rozsahu objemu majetku, se kterým hospodaří ČP, je účetní evidence majetku podrobeného kontrole na poměrně dobré úrovni. Dílčí nesrovnalosti byly zjištěny v evidenci a účtování o některých nemovitostech, především pozemcích. ČP účtovala neprůkazně o majetkovém podílu v Poštovní bance, a. s., včetně jeho počátečního stavu. Nelze tak ověřit správnost jeho převodu na akcie IPB k 31. 12. 1993. Neúčtovala o sbírkách uložených v Poštovním muzeu.

3. Obecným poznatkem z této kontrolní akce je potřeba zpřísnit právní rámec pro nakládání s finančními prostředky svěřenými k poštovní přepravě, jak je tomu v případě jiných institucí, kterým svěřuje finanční prostředky velký počet právnických a fyzických osob.

To představuje riziko zneužití těchto prostředků pro jiné účely. Svěřené prostředky použila ČP i k nákupům akcií IPB v hodnotě 217 894 tis. Kč, z nichž jí po odnětí akcií zůstává nevyřešený vnitřní dluh 130 790 tis. Kč.